

KUMAR BHASKAR VARMA SANSKRIT AND ANCIENT STUDIES UNIVERSITY
NAMATI, NALBARI, ASSAM -781337

2 YEAR ACHARYA/M.A PROGRAMME
SYLLABUS (NEP , 2020 Structured)

DEPARTMENT OF SANSKRIT (SAHITYA)

KUMAR BHASKAR VARMA SANSKRIT AND ANCIENT STUDIES UNIVERSITY

DEPARTMENT OF SANSKRIT (SAHITYA)
KBVS&AS UNIVERSITY
2 YEAR ACHARYA/M.A PROGRAMME
SYLLABUS (NEP , 2020 Structured)

COURSE NO.		SEMESTER -I	Hours / Week	Tutorial / Week	Credit	Internal Marks	External Marks	Faculty
		NAME OF PAPER						
UGSSDS 701/ SSTYPG 101	CORE	खण्डकाव्य महाकाव्य छन्दशास्त्रम्	4	1	4	40	60	
UGSSDS 702/ SSTYPG 102	CORE	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम् - १	4	1	4	40	60	
UGSSDS 703/ SSTYPG 103	CORE	संस्कृतदृश्यकाव्यम्-१	4	1	4	40	60	
UGSSDS 704/ SSTYPG 104	CORE	गवेषणापद्धतिः	4	1	4	40	60	
DISCIPLINE SPECIFIC ELECTIVE (For other Department)								
UGSSDE 705/ SSTYPGE105	DSE 7	भारतीयवैज्ञानिकसाहित्यम्	4	-	4	40	60	
		TOTAL CREDITS			20			
		SEMESTER -II						
UGSSDS 801/ SSTYPG 201	CORE	नाट्यशास्त्रतृतीयतत्त्वानि	4	1	4	40	60	
UGSSDS 802/ SSTYPG 202	CORE	असमप्रान्तीयम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	4	1	4	40	60	
UGSSDS 803/ SSTYPG 203	CORE	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम्-२	4	1	4	40	60	
UGSSDS 804/ SSTYPG 204	CORE	क्षेत्राध्ययनम्/प्रकल्पसंरचना (Field study/Project)	4	1	4	40	60	
DISCIPLINE SPECIFIC ELECTIVE (For other Department)								
UGSSDE 805/ SSTYPGE 205	DSE 8	नाट्यसाहित्यम् -३	4	-	4	40	60	
		TOTAL CREDITS			20			
		SEMESTER-III						
SSTYPG 301	CORE	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम्-३	4	1	4	40	60	
SSTYPG 302	CORE	संस्कृतमहाकाव्यसाहित्यम्	4	1	4	40	60	
SSTYPG 303	CORE	संस्कृतगद्यसाहित्यम्	4	1	4	40	60	
SSTYPG 304	CORE	संस्कृतदृश्यकाव्यम्-२	4	1	4	40	60	
SSTYPGE305	DSE 9	चम्पूसाहित्यम्	4	-	4	40	60	
		TOTAL CREDITS			20			
		SEMESTER -IV						
SSTYPG 401	CORE	संस्कृतालङ्कारशास्त्रम्-४	4	1	4	40	60	
SSTYPG 402	CORE	संस्कृतराजशास्त्रम्	4	1	4	40	60	
SSTYPG 403	CORE	संस्कृतभक्तिसाहित्यम्	4	1	4	40	60	
SSTYPG 404	CORE	अवधिपत्रम्	4	1	4	40	60	
SSTYPGE 405	DSE 10	असमप्रान्तीयम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	4	-	4	40	60	
		TOTAL CREDITS			20			

*Prady
Chairperson, B.O.S
Sanskrit Sahitya*
HOD

**SANSKRIT (SAHITYA
KBVS & ASU**

*K. L. Aranya
D. Bn.
[Signature]*

[Signature]

Rama

K. S. Sankar

**DEPARTMENT OF SANSKRIT (SAHITYA)
KBVS&AS UNIVERSITY
2 YEAR ACHARYA/M.A PROGRAMME
SYLLABUS (NEP , 2020 Structured)**

प्रथमषाण्मासिकः (SEMESTER- I)

**UGSSDS701/SSTYPGC101 - खण्डकाव्यं महाकाव्यं छन्दशास्त्रञ्च क्रेडिट-
4अंकाः -100**

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यः कालिदासाश्चघोषयोः परिचयः तयोः साहित्यस्य आभासश्च प्रदीयते ।
- मेघदूतखण्डकाव्यात् प्रचीनभारतस्य भौगोलिकस्थलानां नदीनां नगराणां च विषये ज्ञानप्रदानम् ।
- भगवतो बुद्धस्य चारित्रिकपरिचयप्रदानम् ।
- शुद्धश्लोकोच्चारणाय छन्दशास्त्रस्य ज्ञानम् आवश्यकम् । अतः वृत्तानां बोधनमस्य उद्देश्यमस्ति ।

पाठ्यविषयाः

- कालिदासाश्चघोषयोः रचनावैशिष्ट्यम् ।
- मेघदूतम् (पूर्वमेघः)
- बुद्धचरितम् - प्रथमसर्गः
- छन्दोमञ्जरी (अर्धसमवृत्तानि)

अधिगम-परिणामाः -(Learning Outcomes)

- अनेन छात्राः कालिदासाश्चघोषयोः परिचयं लभन्ते ।

- मेघदूतमिति खण्डकाव्यमाध्यमेन कालिदासस्य काव्यकौशलं प्राचीनभारतस्य भौगोलिकस्थलानां नदी-पर्वत-नगराणां च ज्ञानाहरणे छात्राः समर्थाः भवन्ति ।
- भगवतो बुद्धस्य आदर्शो दर्शनं च छात्राः ज्ञातुं पारयन्ति । अश्वघोषस्य काव्यशैलीं च जानन्ति ।
- छन्दशास्त्रस्य ज्ञानात् छात्राः शुद्धतया श्लोकादीनाम् उच्चारणं कर्तुं सक्षमाः भवन्ति , छन्दनिर्णयं च कर्तुं शक्नुवन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- मेघदूतम्, डॉ. दयाशंकर शास्त्री, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- मेघदूतम्, डॉ. शिवबालक द्विवेदी, चौखम्भा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- मेघदूतम्, सम्पादकः थानेश्वरशर्मा, चन्द्रप्रकाशनम्, गुवाहाटी ।
- बुद्धचरितम्, महन्त श्रीरामचन्द्रदास शास्त्री, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- बुद्धचरितम्, डॉ. राकेश शास्त्री, चौखम्भा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- छन्दोमञ्जरी, डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- छन्दोमञ्जरी, पं. परमेश्वरदीन पाण्डेयः, चौखाम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी ।
- छन्दोमञ्जरी, गंगादास, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- छन्दोऽलङ्कारमञ्जरी, पं. श्रीजगन्नाथशास्त्री तैलङ्ग, भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली ।

UGSSDS702 /SSTYPGC102- संस्कृतालंकारशास्त्रम्-१ क्रेडिट्-4 अङ्का -

100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यः ध्वनिसम्प्रदायस्य ध्वन्यालोकस्य च ज्ञानप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः ध्वनिविरोधिनाम् आचार्याणां तन्मतानां च ज्ञानप्रदानम् ।

➤ छात्रेभ्यः साहित्यदर्पणस्य दशमपरिच्छेदस्य शब्दालङ्काराणाम् अर्थालङ्काराणां च ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- ध्वनिसम्प्रदायस्य परिचयः
- ध्वन्यालोकः – प्रथमोद्यतः
- ध्वनिविरोधिन आचार्याः (ध्वन्यालोकस्य प्रथमोद्योतानुसारम्)
- साहित्यदर्पणः – दशमपरिच्छेदः

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- अनेन छात्रैः शब्दार्थालङ्कारयोः परिचयो लभ्यते ।
- छात्राणां ध्वन्यालोकस्य ध्वनितत्त्वस्य च विषये ज्ञानं भवति ।
- अनेन छात्राः ध्वनिविरोधिनाम् आचार्याणां मतानि ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- ध्वन्यालोकः, शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
- ध्वन्यालोकः, डा. शान्तिलालसालवी, शिवालिक प्रकाशन, दिल्ली ।
- ध्वन्यालोकः, आचार्य लोकमणिदाहालः, भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली ।
- ध्वन्यालोकः, अञ्जलिका मुखोपाध्यायः, संस्कृत वुक डिपो, कलकाता ।
- भारतीयकाव्यशास्त्र (संस्कृत) का इतिहास, राजवंश सहाय हीरा, चौखम्बा विद्याभवन ।
- अलङ्कारशास्त्रस्येतिहासः, जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन ।
- साहित्यदर्पणः, लोकमणि दाहाल, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।

- साहित्यदर्पणः, पि.भि.काने, मतिलाल बनारसीदास प्लाविचार्च प्रा. लिमिटेड, दिल्ली ।
- साहित्यदर्पणः, आचार्यः शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः, डा. सत्यव्रतसिंह, चौखाम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।

UGSSDS703 /SSTYPGC103- संस्कृतदृश्यकाव्यम्-१ क्रेडिट्-4 अङ्का - 100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि(Course Objectives)

- छात्रेभ्यः भास-कालिदास-विशाखदत्तानां नाट्यकृतीनां रचनावैशिष्ट्यानाञ्च परिचयप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः कर्णभारनाटकस्य विक्रमोर्वशीयनाटकस्य मुद्राराक्षसनाटकस्य च विषयवस्तुनः ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- कर्णभारम्
- विक्रमोर्वशीयम्-प्रथमाङ्कः
- विशाखदत्तस्य परिचयः नाट्यप्रतिभा च
- मुद्राराक्षसम् - प्रथमाङ्कः

अधिगम-परिणामाः -(Learning Outcomes)

- अनेन छात्राणां भास-कालिदास-विशाखदत्तानां नाट्यकृतीनां ज्ञानं भविष्यति ।
- अनेन छात्रैः कर्णभारनाटकस्य विषये ज्ञातुं शक्यते ।
- अनेन छात्रैः विक्रमोर्वशीयनाटकस्य विषये ज्ञातुं शक्यते ।
- अनेन छात्राणां मुद्राराक्षसनाटकस्य प्रथमाङ्कस्य कूटनीतिविषये ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः –

- कर्णभारम्, प्रो ० श्रीरामजीमिश्रः, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- कर्णभारम्, डा० गंगासागररायः, चौखाम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी ।
- विक्रमोर्वशीयम्, व्याख्याकारः डॉ. विन्ध्येश्वरीप्रसादमिश्रः 'विनयः', चौखाम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
- मुद्राराक्षसम्, परमेश्वरदीन पाण्डेय, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- मुद्राराक्षसम्, आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्रः, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।

UGSSDS704 /SSTYPGC104 - गवेषणा-पद्धतिः क्रेडिट- 4 अंकाः -
100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि(Course Objectives)

- नवीनानुसन्धातृभ्यः शोधोपयोगितायाः शोधस्वरूपबोधस्य च ज्ञानप्रदानम् ।
- शोधार्थिभ्यः अनुसन्धाने समागतानां शोधनीतीनां तत्सम्बद्धविषयाणां च परिचयप्रदानम् ।
- अनुसन्धानात् प्राक् समस्याचयनं शोधपद्धतीनां परिज्ञानञ्च ।

पाठ्यविषयाः

- भारतीयशोधपरम्परा, शोधसंज्ञा ।
- शोधकार्यस्य उद्देश्यम्, शोधप्रकाराः, शोधपद्धतयः।
- शोधप्रस्तावनिर्माणविधिः
- शोधनीतयः ।

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- शोधप्रारूपनिर्माणे अनुसन्धातारः सक्षमाः भविष्यन्ति।

- समस्यागतानां विषयाणां विवेचनपुरस्सरं सारतत्त्वप्रदायके शोधप्रबन्धनिर्माणेदक्षा भविष्यन्ति।
- छात्राणाम् अनुसन्धाने स्मर्तव्यानां शोधनीतीनां तत्सम्बद्धविषयाणां चपरिचयो जायते ।
- अनुसन्धानात् प्राक् समस्याचयनं शोधपद्धतीनां परिज्ञानम् ।

सहायकाग्रन्थाः

- संस्कृतशोधप्रविधिः, डॉ. सत्यनारायण आचार्यः, स्टुडेन्ट्स ओफसेट, तिरुपति, 2012
- अनुसन्धानस्य प्रविधि-प्रक्रिया, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, नवदेहली ।
- Elements of Research Methodology in Sanskrit - Keshab Chandra Das, Chaukhamba Sanskrit Sansthan, Varanasi
- Biswalipir Bhumika - Narayana Das, Bina Library, Guwahati.
- Sanskrit Sodha Prabidhi, Sharada Sanskrit Sansthan, Varanasi.

SSUGDE705/SSTYPGE105 (DSE 7)- भारतीयवैज्ञानिकसाहित्यस्य परिचयः

क्रेडिट् -4 अंकाः - 100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यो ज्योतिषशास्त्रस्य ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यो गणितशास्त्र-खगोलशास्त्रादिवैज्ञानिकसाहित्यस्य ज्ञानदानम्।
- छात्रेभ्यो वैज्ञानिकसाहित्यस्य चिकित्साशास्त्रस्य च विषये ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यःकृषिविज्ञानस्य विषये ज्ञानदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- ज्योतिषशास्त्रम्
- गणितशास्त्रं खगोलशास्त्रं च

● चिकित्साशास्त्रम्

● कृषिविज्ञानम्

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- अनेन संस्कृतवाङ्मये वैज्ञानिकपरम्पराविषये छात्राणां प्राथमिकज्ञानं भवति ।
- अनेन छात्राः ज्योतिषशास्त्रस्य ज्ञानं लभन्ते ।
- छात्राः गणितशास्त्र-खगोलशास्त्रयोः परिचयं लभन्ते ।
- अनेन छात्राणां चिकित्साशास्त्रस्य विषये ज्ञानं भवति ।
- छात्राः कृषिविज्ञानस्य विषये ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- आयुर्वेद-परिचय एवं आधारभूत सिद्धान्त, डॉ. सुषमा राणा डॉ. आशुतोष कुमार डॉ. सुनीता, विद्यानिधि प्रकाशन, दिल्ली ।
- संस्कृत साहित्य का इतिहास, डॉ. उमाशङ्कर शर्मा 'ऋषि', चौखम्भाभारती अकादमी, वाराणसी ।
- संस्कृत साहित्य का समग्र इतिहास, प्र.राधावल्लभ त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- संस्कृतवाङ्मयस्य इतिहासः, धीरेन्द्रनाथः वन्द्योपाध्यायः, संस्कृत पुस्तक भाण्डार, कोलकाता ।
- संस्कृत मे विज्ञान, संस्कृतभारती नवदेहली ।
- भारतीयवैज्ञानिकपरम्परा, संस्कृतभारती नवदेहली ।
- Science in Sanskrit, Sanskrit Bharati .

द्वितीयषाण्मासिकः (SEMESTER- II)

UGSSDS801/SSTYPG201 - नाट्यशास्त्रीयतत्त्वानिक्रेडिट- 4

अंकाः -100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यो भरतधनञ्जययोः नाट्यशास्त्रीयतत्त्वानां विषये ज्ञानप्रदानम् ।
- नाट्यस्वरूप-नाट्यमञ्चनिर्माण-नाट्यरसादिविषयेषु छात्रेभ्यो ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- भरतधनञ्जययोः परिचयः
- नाट्यशास्त्रम् - द्वितीयोऽध्यायः (आदितः 40 श्लोकपर्यन्तम्)
- नाट्यशास्त्रम् - षष्ठोऽध्यायः (श्लोकसंख्या 16 -32 (रससूत्रपर्यन्तम्), श्लोकसंख्या 39 - 64 (करुणरसवर्णनपर्यन्तम्)
- दशरूपकम् - प्रथमोऽध्यायः

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- अनेन नाट्यशास्त्र-दशरूपकस्थानां नायकलक्षण-नाट्यमण्डपनिर्माणादिविषयाणां ज्ञानं लभन्ते छात्राः ।
- भरतप्रदत्तानां विविधनाट्यरसानां विषये छात्राः ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः -

- नाट्यशास्त्रम्, श्री सत्यप्रकाश शर्मा, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- नाट्यशास्त्रम्, डा.श्रीकृष्ण (जुगनू), चौखाम्बा संस्कृत सीरिज आफिस, वाराणसी ।

- नाट्यशास्त्रम्, डा. रुपनारायण त्रिपाठी, आचार्य गुरुप्रसाद गौड़, हंसा प्रकाशन, दिल्ली ।
- भरतनाट्यशास्त्र, ड. सुरेशचन्द्र वन्द्योपाध्याय, नवपत्र प्रकाशन, कलिकाता ।
- दशरूपकम्, डा. रविकान्तमणिः, राष्ट्रीय संस्कृत साहित्य केन्द्रम्, जयपुरम् ।
- दशरूपकम्, प्रो. रामजी उपाध्यायः, भारतीय विद्या संस्थान, वाराणसी ।
- दशरूपकम्, डा. रमाशङ्कर त्रिपाठी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी ।

UGSSDS802/SSTYPG202 - असमप्रान्तीयम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम् क्रेडिट- 4

अंकाः 100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्य आधुनिकसंस्कृतसाहित्यविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- असमप्रान्तीय-संस्कृतसाहित्यकाराणां तेषां कृतीनां च परिचयप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां परिचयः (भवदेवभागवती, धीरेश्वराचार्यः, वैकुण्ठनाथचक्रवर्ती, आनन्दरामबरुवा, कृष्णकान्तसन्धिकै, मनोरञ्जनशास्त्री, विश्वनारायणशास्त्री, मुकुन्दमाधवशर्मा, जीवेश्वरगोस्वामी, विद्यापतिदाहालः, दीपककुमारशर्मा)
- सती जयमती- प्रथमप्रवाहः
- प्रकामकामरूपम् (प्रथमउच्छवासः)
- भास्करचरितम् - ब्रह्मपुत्रवर्णनम् (1 - 19), भास्करवर्मवंशवर्णनम् (64 - 104), भास्करवर्मवर्णनम् (105 - 144)

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- छात्राः आधुनिकसंस्कृतसाहित्यस्य वैशिष्ट्यानां विषये ज्ञातुं शक्नुवन्ति ।
- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां परिचयो लभन्ते छात्राः ।
- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां विविधकृतीनां विषये छात्राः ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- सती जयमती , सम्पा. दीपक कुमार शर्मा , वाणीप्रकाश, गुवाहाटी ।
- प्रकामकामरूपम्, मनोरञ्जनशास्त्री , असम संस्कृत समिति: ,गुवाहाटी ।
- भास्करचरितम् , दीपककुमार शर्मा , कुमारभास्करवर्मसंस्कृतपुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयः ।
- असमस्य संस्कृत साधना , गालिनी गोस्वामी , चन्द्र प्रकाशन, गुवाहाटी ।
- Sanskrit in Assam through the Ages , Biswanarayan Sastri, Rastriya Sanskrit Sansthan , New Delhi .
- आधुनिक संस्कृतकाव्य की परिक्रमा , मञ्जुलता शर्मा , राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान , नई दिल्ली ।
- आधुनिकसंस्कृतकाव्यपरम्परा, केशवमुसलगावकर, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी ।

UGSSDS803/SSTYPG203 – संस्कृतालंकारशास्त्रम्-२ क्रेडिट- 4 अंकाः100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यः संस्कृतकाव्यशास्त्रीय-सम्प्रदायानां विषये ज्ञानप्रदानम् ।
- काव्यमीमांसानुसारं काव्ये व्युत्पत्ति- कवि- पाकानां विषये ज्ञानप्रदानम् ।
- काव्यरसविषये तत्सम्बद्धविषयाणां च ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- संस्कृतकाव्यशास्त्रीयसम्प्रदायानां परिचयः
- काव्यमीमांसा- प्रथमाधिकरणस्य पञ्चमोऽध्यायः
- साहित्यदर्पणः - तृतीयपरिच्छेदः (कारिकासंख्या 1- 50 (नायकगुणपर्यन्तम्)
- साहित्यदर्पणः - तृतीयपरिच्छेदः (कारिकासंख्या 56 -92 (नायिकालंकारपर्यन्तम्) , कारिकासंख्या 131- 141 (व्यभिचारिभावपर्यन्तम्), कारिकासंख्या 172- 267 (रसानां विवेचनपर्यन्तम्)

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- संस्कृतकाव्यशास्त्रीपरम्पराया षट्सम्प्रदायानां विषये छात्राणां ज्ञानं भवति ।
- व्युत्पत्ति- कवि-पाकादिसदृशानां विषयाणां ज्ञानाहरणेन छात्राणां काव्यसंरचने रुचिं कौशलञ्च वर्धते ।
- विविधकाव्यरचानां तेषाम् आस्वादनप्रक्रियाविषये च ज्ञानं लभते ।
- नायक-नायिकादीनां वैशिष्ट्यविषये भेदविषये च छात्राः ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- भारतीयकाव्यशास्त्र (संस्कृत) का इतिहास, राजवंश सहाय हीरा, चौखम्बा विद्याभवन ।
- अलंकारशास्त्रस्येतिहासः , जगदीशचन्दमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन ।
- काव्यमीमांसा, डा. रमानन्द शर्मा, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफीस, वाराणसी ।
- काव्यमीमांसा, डा. कृष्णमणि त्रिपाथी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- काव्यमीमांसा, डा. रविकान्त मणि, हंसा प्रकाशन, जयपुर ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – डा. सत्यव्रतसिंहः, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – उदयचन्द्र वन्द्योपध्याय, संस्कृत बुक डिपो, कलकाता

- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – दुर्गाप्रसादद्विवेदेन, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः- पं. हरेकान्तमिश्र, चौखम्बा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- साहित्यदर्पणः- व्याख्याकारः – आचार्यः शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – आचार्य कृष्णमोहन शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान ।

UGSSDS804 /SSTYPG204 क्षेत्राध्ययनम्/प्रकल्पसंरचना (Field study/Project)क्रेडिट – 4, अंकाः-100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- क्षेत्राध्ययनमाध्यमेन छात्राणाम् अभिज्ञताजनिताधिगम एव अस्योद्देश्यम् ।
- छात्राणां सामाजिक-साहित्यिक-सांस्कृतिक-पर्यावरणीयविषयेषु जागरूकताकरणम् ।

पाठ्यविषयाः

● **क्षेत्राध्ययनम्/प्रकल्पसंरचना (Field study/Project)**

अधिगम-परिणामाः -(Learning Outcomes)

- प्रत्यक्षानुभवद्वारा वस्तुस्थितेः ज्ञानप्राप्तिः विश्लेषणक्षमताविकासश्च जायेते ।
- छात्राणां मनस्सु सामाजिक-साहित्यिक-सांस्कृतिक-पर्यावरणीयविषयेषु जागरूकता आयाति ।
- विविधक्षेत्राणामध्ययनेन छात्राणां तत्तद्विषयकं सम्यक् ज्ञानं भवति ।

SSUGDE805 / SSTYPGE 205 (DSE 8)- नाट्यसाहित्यम् - ३ क्रेडिट – 4, अंकाः-100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यः शुद्रकहर्षवर्धनयोः विषये ज्ञानप्रदानम्।

- छात्रेभ्यः रत्नावलीनाटिकायाः परिचयप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः मृच्छकटिकप्रकरणस्य नाट्यकौशलस्य ज्ञानप्रदानम्।
- नाटिका - प्रकरणयोः स्वरूप-भेदादीनां ज्ञानप्रदानम्।

पाठ्यविषयाः

- रूपकोपरूकयोःस्वरूपं भेदाश्च
- शूद्रकहर्षवर्धनयोः परिचयः
- मृच्छकटिकम् –प्रथमाङ्कः
- रत्नावली- प्रथमाङ्कः

अधिगम-परिणामाः -(LearningOutcomes)

- अनेन छात्राणाम्रूपकोपरूकयोःस्वरूपस्य भेदानाञ्च ज्ञानं भवति ।
- अनेन छात्राणाम् शूद्रकहर्षवर्धनयोः विषये ज्ञानं जायते ।
- छात्राः रत्नावलीनाटिकायाः कथावस्तुविषये ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राणाम् मृच्छकटिकप्रकरणस्य कथावस्तुविषये ज्ञानं भवति ।
- नाटिकाप्रकरणयोः भेदज्ञानं भवति ।

सहायकग्रन्थाः –

- मृच्छकटिकम्, जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- मृच्छकटिकम्, व्याख्याकारः-जयशंकरलाल त्रिपाठी, चौखम्बा , कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
- रत्नावली-नाटिका, पं. परमेश्वरदीन पाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- रत्नावली, डॉ० बैजनाथ पाण्डेयः, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली ।

- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – डा. सत्यव्रतसिंहः, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – आचार्य कृष्णमोहन शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान ।

तृतीयषाण्मासिकः (SEMESTER -III)

SSTYPGC 301 संस्कृतालङ्कारशास्त्रम्-३

क्रेडिट - 4

अंकाः:-100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्यः संस्कृतालङ्कारशास्त्रेषु रसगङ्गाधरस्य स्थानविषये ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यः काव्यस्वरूपस्य काव्यभेदादीनां च ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यः रससम्प्रदायस्य विषये ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यः रसविषये स्थायिभावादिविषये च ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यः अभिधा-लक्षणा-व्यञ्जनादिशब्दशक्तीनां ज्ञानदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- पण्डितराजजगन्नाथस्य कृतीनां परिचयः
- रसगङ्गाधरः- प्रथम आननम् (आदितः रसभेदनिरूपणपर्यन्तम्)
- साहित्यदर्पणः- द्वितीयपरिच्छेदः (आदितः लक्षणाविवेचनपर्यन्तम्)
- साहित्यदर्पणः - द्वितीयपरिच्छेदः (व्यञ्जनाशक्तेः स्वरूपतः अन्तिमपर्यन्तम्)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- काव्यस्वरूपं-काव्यभेदादिज्ञानं भवति छात्राणाम् ।
- छात्राणां रससम्प्रदायस्य विषये ज्ञानं वर्धते ।
- अनेन छात्राणां रसविषये स्थायिभावादिविषये च ज्ञानं सम्भवति ।

➤ छात्राणाम् अभिधा-लक्षणा-व्यञ्जनादिशब्दशक्तीनां स्वरूपस्य प्रभेदस्य च ज्ञानं जायते ।

सहायकग्रन्थाः -

- रसगंगाधरः – लेखकः – अध्यापक श्री अमल कुमार भट्टाचार्यः, संस्कृत बुक डिपो, कलकाता ।
- रसगंगाधरः – व्याख्याकारः – डा. राकेश शास्त्री, चौखम्बा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- रसगंगाधरः – व्याख्याकारः – प्रो. श्रीनारायणमिश्रः, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी ।
- रसगंगाधरः – व्याख्याकारः पण्डित मदनमोहन झा, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – डा. सत्यव्रतसिंहः, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – उदयचन्द्र वन्द्योपध्याय, संस्कृत बुक डिपो, कलकाता
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – दुर्गाप्रसादद्विवेदेन, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः- पं. हरेकान्तमिश्र, चौखम्बा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- साहित्यदर्पणः- व्याख्याकारः – आचार्यः शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- साहित्यदर्पणः – व्याख्याकारः – आचार्य कृष्णमोहन शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी ।

SSTYPGC 302 संस्कृतमहाकाव्यसाहित्यम्क्रेडिट - ४ अंकाः-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- छात्रेभ्यः रघुवंश-भट्टिकाव्ययोः मूलोपजीव्यविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः महाकाव्यस्वरूपादिविषये आभासप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः रघुवंश-भट्टिकाव्ययोः रस-स्वरूप-प्रयोजन-अलङ्काराः इत्यादिविषयाणां ज्ञानप्रदानम् ।
- महाकाव्यस्य शास्त्रकाव्यस्य च ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- महाकाव्यस्वरूपविवेचनम्
- रघुवंशम् - चतुर्दशसर्गः (आदितः 45 श्लोकपर्यन्तम्)
- रघुवंशम् - चतुर्दशसर्गः (46 संख्यकश्लोकतः अन्तिमपर्यन्तम्)
- भट्टिकाव्यम् - द्वितीयसर्गः (आदितः 40 श्लोकपर्यन्तम्)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- छात्राणाम् महाकाव्यस्वरूपादिविषये परिचयो जायते।
- रघुवंश-भट्टिकाव्ययोः रस-स्वरूप-प्रयोजन-अलङ्काराः इत्यादिविषयाणां बोधनं भवति छात्राणाम्।
- छात्राणाम् अनयोः काव्यद्वयोः विषयवस्तुनः संक्षिप्तं ज्ञानं भवति।
- महाकाव्यस्य शास्त्रकाव्यस्य च परिचयं प्राप्नुवन्ति।

सहायकग्रन्थाः -

- रघुवंशम्, सम्पा. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौखम्बा, सुरभारती प्रकाशन।
- रघुवंशम्, अनिल चन्द्र वसु, संस्कृत बुकडिपो, कलिकता।
- रघुवंशम्, वि. मुरलीधर शर्मा, राष्ट्रीय संस्कृतविश्वविद्यालय, तिरुपति।
- भट्टिकाव्यम्, शेषराज शर्मा रेग्मी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस।
- भट्टिकाव्यम्, सम्पादकः श्रीगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी।

SSTYPGC 303 संस्कृतगद्यसाहित्यम् क्रेडिट - 4 अंकाः:-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- संस्कृतगद्यसाहित्यस्य उत्पत्तिर्विकाशविषये ज्ञानदानम्।
- प्राचीनाधुनिकगद्यसाहित्यानां विविधविधानां परिचयप्रदानम्।
- छात्रेभ्यः बाणभट्ट-अम्बिकादत्तव्यास-क्षमादेव्यादीनां गद्यकाराणां कृतीनां च विषये ज्ञानप्रदानम्।

पाठ्यविषयाः

- हर्षचरितम् – पञ्चमोच्छवासः (प्रभाकरवर्धनस्य रुग्णावस्थावर्णनपर्यन्तम्)
- संस्कृतोपन्यासस्योत्पत्तिः विकासश्च
- शिवराजविजयः – प्रथमो निश्वासः
- क्षमादेव्याः कथामुक्तावली –(तापसस्य पारितोषिकम् ,मायाजालम् ,मत्स्यजीवी केवलम्)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- छात्राः संस्कृतगद्यकाव्यस्य उत्पत्तिर्विकासविषये ज्ञानं लभन्ते ।
- छात्राः संस्कृतगद्यसाहित्यनिष्ठानां कथा- आख्यायिका - उपन्यासादीनां वैशिष्ट्यविषये जानन्ति ।
- छात्राः बाणभट्ट-अम्बिकादत्तव्यास-क्षमादेव्यादीनां गद्यकाराणां कृतीनां रचनाशैलीविषये च ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- हर्षचरितम्, पं. श्रीजगन्नाथपाथक, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- हर्षचरितम्, ड. निरञ्जन मिश्रः, हंसा प्रकाशन, जयपुर ।
- शिवराजविजयः, रमाशंकर मिश्र , चौखम्बा , सुरभारती प्रकाशन ।
- कथास्वरूपविवेचनम् , रणजीत कुमार तिवारी , भारती प्रकाशन , वाराणसी।
- कथामुक्तावली, नन्दापुरी, निउ भारतीय बुक कर्पोरेशन, नव देहली ।

SSTYPGC 304 संस्कृतदृश्यकाव्यम्-२ क्रेडिट - 4 अंकाः:-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- छात्रेभ्यो विविधदृश्यकाव्यानां स्वरूपस्य अभिनयविद्यायाः च ज्ञानप्रदानम् ।
- भवभूति-हर्षवर्धनयोः परिचयप्रदानपूर्वकं तयोः नाट्यकौशलस्य ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- भवभूति-हर्षवर्धनयोः परिचयः

- उत्तररामचरितम् - प्रथमाङ्कः
- उत्तररामचरितम् - तृतीयाङ्कः
- नागानन्दम् - प्रथमाङ्क-द्वितीयाङ्कौ

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- छात्राणांदृश्यकाव्यानां स्वरूपस्य अभिनयविद्यायाः च ज्ञानं जायते।
- छात्राणां भवभूति- हर्षवर्धनयोः परिचयपुरस्सरं तयोः नाट्यशैलीविषये ज्ञानं जायते।
- उत्तररामचरित-नागानन्दनाटकयोः कथावस्तुविषये छात्राः ज्ञास्यन्ति।
- छात्राणां मानसिकचिन्तादूरीकरणाय नाट्यसाहित्यं महौषधरूपेण कार्यं करोति।
- अनेन छात्राणां नाट्यरचनाकौशलाहरणं भवति तथा च नाट्याभिनये रुचिर्वर्धते।

सहायकग्रन्थाः -

- उत्तररामचरितम्, —व्याख्याकारः- डा. रमाकान्त त्रिपाठी, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- उत्तररामचरितम्, —व्याख्याकारः- डा. राकेश शास्त्री, चौखाम्बा औरियन्टलिया, दिल्ली।
- नागानन्दम्, व्याख्याकारः- डा. जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- नागानन्दम्, व्याख्याकारः- रामनाथ त्रिपाठी शास्त्री, चौखाम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
- संस्कृतसाहित्येतिहासः, आचार्य रामचन्द्र मिश्र, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- संस्कृतसाहित्येतिहासः – लेखकः – अध्यापकः युधिष्ठिर गोप, संस्कृत बुक डिपो, कोलकाता।

SSTYPGE305

चम्पूसाहित्यम् क्रेडिट- 4

अंकाः 100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- छात्रेभ्यः चम्पूसाहित्यविषये सम्यक् ज्ञानप्रदानम्।
- भोज-त्रिविक्रमभट्टयोः परिचयः, तयोः चम्पूकाव्ययोः विषये च ज्ञानप्रदानम्।

पाठ्यविषयाः

- भोजत्रिविक्रमयोः परिचयः

- नलचम्पू:- प्रथमोच्छवासः (आदितः आर्यावर्तवर्णनपर्यन्तम्)
- नलचम्पू:- प्रथमोच्छवासः (निषधापुरीवर्णनतः महामन्त्रिवर्णनपर्यन्तम्)
- रामायणचम्पू:- बालकाण्डम् (आदितः 50 श्लोकपर्यन्तम्)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- छात्राःसंस्कृतचम्पूसाहित्यस्य परिचयं लभन्ते ।
- भोज-त्रिविक्रमभट्टयोः परिचयपुरस्सरं तयोः चम्पूकाव्ययोः विषयवस्तुनः ज्ञानं भवति छात्राणाम् ।

सहायकग्रन्थाः -

- नलचम्पूः, ड. परमेश्वरदीन पाण्डेय, चौखाम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
- नलचम्पूः, ड.राकेश शास्त्री, चौखम्बा औरियन्टलिया, दिल्ली ।
- चम्पूरामायणम्, सम्पा. रामनाथ त्रिपाठी शास्त्री , चौखाम्बा कृष्णदास अकादमी ।
- चम्पूरामायणम्, सम्पा.वासुदेव लक्ष्मण शास्त्री पण्शीकर , चौखम्बा संस्कृत संस्थान,वाराणसी ।
- संस्कृतसाहित्येतिहासः, आचार्य रामचन्द्र मिश्र, चौखाम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
- संस्कृतसाहित्येतिहासः – लेखकः – अध्यापकः युधिष्ठिर गोप, संस्कृत बुक डिपो, कौलकाता ।

चतुर्थषण्मासिकः(SEMESTER -IV)

SSTYPGC 401 संस्कृतालङ्कारशास्त्रम्- ४ क्रेडिट - 4 अंकाः-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- छात्रेभ्यः संस्कृतसाहित्यशास्त्रस्य उत्पत्तिविकाशपरम्परायाः च ज्ञानदानम् ।
- छात्रेभ्यः काव्यरचनारीति-पाक-व्युत्पत्तिः चेत्यादीनां ज्ञानप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः कुन्तकानुसारं काव्यस्वरूपविषयकज्ञानप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यो गुणस्वरूपस्य गुणालंकारयोः प्रभेदनिरूपणस्य च ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- संस्कृतालंकारशास्त्रेतिहासः
- वक्रोक्तिजीवितम् - प्रथमोन्मेषः-(आदितः 17 कारिकापर्यन्तं सवृत्तिम्)
- वक्रोक्तिजीवितम् - प्रथमोन्मेषः (18 - 33 कारिकापर्यन्तं सगद्यांशं सवृत्तिम्)
- काव्यप्रकाशः - अष्टमोल्लासः

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- छात्राणां संस्कृतसाहित्यशास्त्रस्य उत्पत्तेःविकाशपरम्परायाः च ज्ञानं जायते ।
- गुणस्वरूपं गुणालंकारयोः प्रभेदनिरूपणञ्च छात्राः ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राणां वक्रोक्तिजीवितानुसारं काव्यस्वरूपज्ञानं जायते ।
- छात्राणां काव्यरचनारीति-पाक-व्युत्पत्तिः चेत्यादीनां ज्ञानं भवति ।

सहायकग्रन्थाः-

- भारतीयकाव्यशास्त्र (संस्कृत) का इतिहास, राजवंश सहाय हीरा, चौखम्बा विद्याभवन ।
- अलंकारशास्त्रस्येतिहासः , जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन ।
- अलंकारसर्वस्वम्, -लेखकः- डा. रेवाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।
- वक्रोक्तिजीवितम् – व्याख्याकारः – डा. दशरथ द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी ।
- वक्रोक्तिजीवितम् – सम्पादकः –डा. परमेश्वरदीन पाण्डेय, चौखम्बा सुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी ।
- काव्यप्रकाशः- सम्पादकः- पं. थानेशचन्द्र उप्रेति, परिमल पावलिकेशन, दिल्ली ।
- काव्यप्रकाशः, -लेखकः- वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।

SSTYPGC402- संस्कृतराजशास्त्रम् क्रेडिट - 4 अंकाः-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- प्राचीनभारतीयराजधर्मस्य उत्पत्तेः विकासस्य च ज्ञानप्रदानम् ।
- छात्रेभ्यः प्राचीनभारतीय-राजनीतिविज्ञानविषयकज्ञानदानं तथा च कौटिलीयकूटनीतिज्ञानदानम् ।

- छात्रेभ्यः प्राचीनकालीनराजव्यवस्था-समाजव्यवस्था-अर्थनीतिव्यवस्था-सैन्यव्यवस्था-चरव्यवस्था-मन्त्रीपरषद्, न्यायव्यावस्था, दण्डविधानादीनां ज्ञानप्रदानम्।
- छात्रेभ्यः मनुस्मृतिगतराजनैतिकतत्त्वानां ज्ञानप्रदानम्।

पाठ्यविषयाः

- राजशास्त्रस्य उत्पत्तिर्विकाशश्च
- कौटिलीयमर्थशास्त्रम् - प्रथमाधिकरणम् (आदितः दशमाध्यायपर्यन्तम्)
- कौटिलीयमर्थशास्त्रम् - प्रथमाधिकरणम् (एकादशतः विंशाध्यायपर्यन्तम्)
- मनुस्मृतिः - सप्तमाध्यायः (राजधर्मवर्णनम्, आदितः 60 श्लोकपर्यन्तम्)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- अनेन छात्राः प्राचीनभारतीयसंविधानस्वरूपाणां राजशास्त्राणाम् उत्पत्तिर्विकासविषयकं ज्ञानं प्राप्नुवन्ति ।
- प्राचीनभारतीयसंविधानस्य प्रजापालनस्य समाजव्यवस्थायाश्च ज्ञानं प्राप्तुं समर्था भवन्ति छात्राः ।
- छात्राः प्राचीनभारतीय-राजनीतिविज्ञानविषयकज्ञानेन सह कौटिलीयकूटनीतिज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- छात्राः प्राचीनकालीनराजव्यवस्था-समाजव्यवस्था-अर्थनीतिव्यवस्था-सैन्यव्यवस्था-चरव्यवस्था-मन्त्रीपरषद्, न्यायव्यावस्था, दण्डविधानादीनां ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- छात्राः मनुस्मृतिगतराजनैतिकतत्त्वानां ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।

सहायकाग्रन्थाः -

- कौटिलीय-अर्थशास्त्रम्- सम्पादकः - डा. वाचस्पति गैरेला, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी ।
- कौटिलीय-अर्थशास्त्रम्- सम्पादकः - भि. नारायण, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी ।
- कौटिलीयअर्थशास्त्र, रजनीकान्त देव शर्मा, असम प्रकाशन परिषद, गुवाहाटी ।
- मनुसंहिता, किरण शर्मा, चन्द्र प्रकाशन, गुवाहाटी ।
- मनुस्मृतिः, गिरिधर गोपाल शर्मा, चौखम्बा संस्कृतप्रतिष्ठान, दिल्ली।

SSTYPGC403- संस्कृतभक्तिसाहित्यम् क्रेडिट - 4 अंकाः:-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- संस्कृतवाङ्मये भक्तिपरम्पराविषये छात्रेभ्यो ज्ञानप्रदानम् ।
- श्रीमद्भागवतमहापुराण-गीतगोविन्द-भक्तिरत्नाकरेषु वर्णितानां तत्तद्विषयाणां ज्ञानप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- संस्कृतसाहित्येभक्तिः (भक्तेः स्वरूपं विभागाः भक्तिसाहित्यस्य उत्पत्तिर्विकासपरम्परा च)
- श्रीमद्भागवतमहापुराणम् -(दशमस्कन्धः - अष्टमोऽध्यायः)
- गीतगोविन्दम् - प्रथमसर्गः
- शंकरदेवविरचितः भक्तिरत्नाकरः - अध्यायः - 1 (गुरोर्माहात्म्यम्), अध्यायः - 3 (सत्संगस्य महत्त्वम्), अध्यायः - 11(उत्तमाभक्तिः), अध्यायः - 13 (निर्गुणभक्तिः), अध्यायः - 33(भारतभूप्रशंसा)

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- संस्कृतवाङ्मये भक्तिसाहित्यपरम्परायाः विषये छात्राः ज्ञास्यन्ति ।
- श्रीमद्भागवतमहापुराण-गीतगोविन्दयोः वर्णितायाः श्रीकृष्णलीलायाः ज्ञानं भवति छात्राणाम् ।
- शंकरदेवविरचितस्य भक्तिरत्नाकरस्य भक्तितत्त्वानां भक्तिमूलकाख्यानानां च छात्राः ज्ञानम् अवाप्स्यन्ति ।

सहायकाग्रन्थाः -

- श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीता प्रेस, गोरखपुर ।
- श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, सम्पा. कृष्ण त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस ।
- गीतगोविन्दम्, रसिकमोहन विद्याभूषण, स्वदेश प्रकाशन, 2009
- गीतगोविन्दम्, शिवप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी ।
- भक्तिरत्नाकरः सम्पादकः-डा. महेश्वर नेउग, डा. अशोक कुमार गोस्वामी, श्रीमन्तशंकरदेवसंघ ।
- भक्तिरत्नाकरः सम्पादकः- सोनाली हाजरिका, वुकलैण्ड, गुवाहाटी ।

SSTYPGC404 - अवधिपत्रम् क्रेडिट - 4 अंका:-100

अधिगमोद्देश्यानि – [Learning Objectives(LO)]

- छात्रेभ्यः शोधप्रबन्धलेखनज्ञानदानम् ।
- छात्राणां शोधपत्र-शोधग्रन्थादीनां लेखनाय दक्षतावर्धनम् ।

पाठ्यविषयाः

अवधिपत्रम्

पाठ्यक्रमपरिणामाः - [Course Outcome (CO)]

- अनेन शोधप्रबन्धलेखनस्य प्राथमिकज्ञानं जायते छात्राणाम् ।
- अनेन छात्राणां शोधप्रद्धतीनां सम्यक् ज्ञानं भवति ।
- अनेन छात्राः शोधपत्र-शोधग्रन्थादीनां लेखने नैपुण्यम् अर्जयन्ति ।

सहायकग्रन्थाः –

- संस्कृतशोधप्रविधिः, डॉ. सत्यनारायण आचार्यः, स्टुडेन्ट्स ओफसेट, तिरुपति, 2012
- अनुसन्धानस्य प्रविधि-प्रक्रिया, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, नवदेहली ।
- Elements of Research Methodology in Sanskrit - Keshab Chandra Das, Chaukhamba Sanskrit Sansthan, Varanasi
- Biswalipir Bhumika - Narayana Das, Bina Library, Guwahati.
- Sanskrit Sodha Prabidhi, Sharada Sanskrit Sansthan, Varanasi.

SSTYPGE405 – (DSE-10) -असमप्रान्तीयम् आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम् क्रेडिट- 4

अंकाः 100

पाठ्यक्रमोद्देश्यानि (Course Objectives)

- छात्रेभ्य आधुनिकसंस्कृतसाहित्यविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- असमप्रान्तीय-संस्कृतसाहित्यकाराणां तेषां कृतीनां च परिचयप्रदानम् ।

पाठ्यविषयाः

- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां परिचयः (भवदेवभागवती, धीरेश्वराचार्यः, वैकुण्ठनाथचक्रवर्ती, आनन्दरामबरुवा, कृष्णकान्तसन्दिकै, मनोरञ्जनशास्त्री, विश्वनारायणशास्त्री, मुकुन्दमाधवशर्मा, जीवेश्वरगोस्वामी, विद्यापतिदाहालः, दीपककुमारशर्मा)
- सती जयमती- प्रथमप्रवाहः
- प्रकामकामरूपम् (प्रथमउच्छवासः)
- भास्करचरितम् - ब्रह्मपुत्रवर्णनम् (1 - 19), भास्करवर्मवंशवर्णनम् (64 - 104), भास्करवर्मवर्णनम् (105 - 144)

अधिगम-परिणामाः- (Learning Outcomes)

- छात्राः आधुनिकसंस्कृतसाहित्यस्य वैशिष्ट्यानां विषये ज्ञातुं शक्नुवन्ति ।
- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां परिचयो लभन्ते छात्राः ।
- असमप्रान्तीयसंस्कृतसाहित्यकाराणां विविधकृतीनां विषये छात्राः ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः -

- सती जयमती , सम्पा. दीपक कुमार शर्मा , वाणीप्रकाश, गुवाहाटी ।
- प्रकामकामरूपम्, मनोरञ्जनशास्त्री , असम संस्कृत समितिः , गुवाहाटी ।
- भास्करचरितम् , दीपककुमार शर्मा , कुमारभास्करवर्मसंस्कृतपुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयः ।
- अग्रगत संस्कृत साधना , मालिनी गोस्वामी , छल प्रकाशन, गुवाहाटी ।
- Sanskrit in Assam through the Ages , Biswanarayan Sastri, Rastriya Sanskrit Sansthan , New Delhi.
- आधुनिक संस्कृतकाव्य की परिक्रमा , मञ्जुलता शर्मा , राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान , नई दिल्ली ।
- आधुनिकसंस्कृतकाव्यपरम्परा, केशवमुसलगावकर, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी ।

HUD
SANSKRIT (SAHITYA
KBVS & ASU
K.L. Arora

Ramesh
K. Sharma

- COURSE DISTRIBUTION**
- In the First Semester, students will be offered 5 papers (Core - 4, DSE-1)
 - In the Second Semester, students will be offered 5 papers (Core -4, DSE-1)
 - In the Third Semester, students will be offered 5 papers (Core -4, DSE-1)
 - In the Fourth Semester, students will be offered 5 papers (Core-4, DSE-1)

Marking Model	
No of Semester	
Total No of Courses	: 04
	: 20
Full Marks of Programme	: 2000
Full Marks (External Paper) : 60	Pass Mark: 800 (40%)
Internal Assessment : 40	Pass Marks: 24 (40 %)
	Pass Marks: 16 (40 %)

[Credit: 4+1=5 (4 hours/per week Teaching + 1 Hour/Week Tutorial= 5]
 [Credit: 4+0=4 (4 hours/per week Teaching + 0 Hour/Week Tutorial= 4]

Internal Evaluation

Class test	: 20
Assignment/Seminar/GD/FS	: 10
Class Attendance	: 10
Total	: 40

External Evaluation

MCQ	: 1 x 10 = 10
Expian/Elucidations	: 6 x 5 = 30
Long Questions	: 10 x 2 = 20
Total:	60

UGC Grading Model

Letter Grade	Grade Point
O (Outstanding)	10
A+ (Excellent)	9
A (Very Good)	8
B+ (Good)	7
B+ (Above Average)	6
C (Average)	5
P (Pass)	4
F (Fail)	0
Ab (Absent)	0

RB
HOD
SANSKRIT (SAHITYA
KBVS & ASU

RB

K. Shrivastava

V. L. Sharma
S. B. B.
S. B.